

Vragen aan de Fontein

'LOT EN ZIJN DOCHTERS' (Genesis 19:01-08)

Vraag:

Als ik de Genesis 19:8 lees, gaan me de koude rillingen over de rug. Hoe kan in vredesnaam een vader zo handelen ? En dan staat er ook nog in de Bijbel, dat Lot een rechtvaardig man was (2Pe 2:7). Ik begrijp er niets meer van.

Antwoord :

Zo, dat is even een pittige hartenkreet. En laten we eerlijk zijn: Lot heeft over het algemeen onder ons geen goede reputatie. Ik heb in de loop der tijden heel wat mensen gedoopt of opgedragen, maar ik kan me niet herinneren, dat zich daar ooit iemand onder bevond die bij de burgerlijke stand ingeschreven stond onder naam 'Judas' of onder de naam 'Lot'. Wordt de naam van Lot eens in een preek genoemd, dan vervult hij vrijwel altijd een figurantenrol in de geschiedenis van Abraham. In de studiegidsen voor de Bijbelkringen ontbreekt het onderwerp 'Genesis 19:8' altijd en eigenlijk generen we ons ook een beetje over dat hoofdstuk waarin homo - seksuele uitpattingen en incest de sfeer lijken te bepalen. Nee, wij zwijgen die episode uit het OT liever dood. Niet de schilders overigens. Zo maakte een leerling van Rembrandt en 1643 een schilderij met de titel 'Lot wordt door zijn dochters dronken gevoerd' niet alleen deze onbekende schilder, maar ook o.a. Lucas Cranach, Jan Massijs, Joachim Wtewael, Hendrik Goltzius, Lucas van Leyden en Rembrandt maakten schilderijen waarop de wederwaardigheden van Lot en zijn dochters zijn vereeuwigd.

Wie was Lot?

We kennen hem als de neef van Abraham die samen met zijn oom uit Ur der Chaldeeën was getrokken naar het land dat de Here God hen zou wijzen (Ge 12:4) . Opvallend, is dat Lot voortdurend verkeerde beslissingen neemt. Zo neemt hij na een poos afscheid van Abraham en slaat na, een egoïstische beslissing, zijn tenten op onder de rook van de heidense stad Sodom (Ge 13:11,12), ondanks het feit, dat hij ongetwijfeld zal hebben geweten, dat Sodom en Gomorra een slechte reputatie hadden (Ge 13:13; 18:20; 19:13). In de hele Bijbel is Sodom synoniem met trots, arrogantie, overdaad, zorgenloze rust, niet omzien naar armen, seksuele uitpattingen, huichelarij, sociaal onrecht, overspel, echtbreuk, leugenachtigheid, weigering zich te bekeren (Eze 16:49-50; Jes 1:10vv; Jer 23:14; Jds 7; 2Pe 2:7) en toch besluit Lot zijn tent te verlaten en in die verdorven stad een huis te betrekken (Ge 14:12). Wellicht was zijn meest verkeerde beslissing, dat hij trachtte volkomen te integreren. Het is niet zeker, maar de mogelijkheid bestaat, dat hij zelfs een vrouw trouwde afkomstig uit Sodom. Een feit is wel, dat zijn twee dochters verloofd waren met heidense jongemannen en dat deze dames waarschijnlijk al behoorlijk aangetast waren door de daar heersende moraal, wat moge blijken uit

het feit, dat zij besluiten tot incest met hun vader. En Lot? Hij rekende zichzelf tot één van de gezaghebbende inwoners van de stad. In Ge 19:1 vinden we hem immers in de poort van de Sodom waaruit blijkt, dat hij zich aangepast had aan de gewoonten van de stad.

De poort in die tijd was meer dan een opening in de muur noodzakelijk om de stad binnen te komen, want in de poort werd recht gesproken, werd handel gedreven, daar ontmoeten de mannen elkaar en werden de laatste nieuwtjes uitgewisseld. En daar in de poort verwelkomt Lot twee mannen, die in Ge 19:1 worden aangeduid met engelen. We hebben bij het woord 'engelen' vaak het beeld van buitenaardse, oplichtende figuren met vleugels, maar in dit en het vorige hoofdstuk hebben zij, evenals de Here God in de voorafgaande geschiedenis bij de ontmoeting met Abraham, een menselijke gestalte aangenomen. Aanvankelijk willen de vreemdelingen de nacht doorbrengen op het plein van de stad, maar op sterke aandringen van Lot gaan ze met hem mee naar huis. Uiteraard zal Lot zijn gasten, naar het gebruik van die tijd, met alle eerboden ontvangen en onthaald hebben. De stoffige voeten van de gasten worden gewassen (Ge 19:2), wellicht hun hoofd gezalfd (Am 6:6; Lu 7:36vv), worden ze met rozenwater besprenkeld (Spr 27:9) en krijgen ze de voornaamste plaatsen aan tafel en blijft Lot voor zijn gasten staan, terwijl die eten, zodat hij hen op hun wenken zal kunnen bedienen. Voordat Lot de gasten hun slaapvertrek kan aanwijzen, wordt de rust wreed verstoord door geschreeuw van buitenaf. Het blijkt, dat de gehele mannelijke bevolking het huis van Lot heeft omsingeld en nu eisen de mannen van Lot, dat hij zijn gasten aan hen uitlevert, zodat ze seks met hen kunnen hebben. En Lot? Hij weigert dat pertinent. Er is van alles op Lot aan te merken, maar een angsthaas is hij niet! Hij gaat naar buiten, gooit de deur achter zich dicht, zodat de mannen van Sodom zijn gasten niet het huis uit kunnen sleuren en dan tracht hij, overigens tevergeefs, de mannen tot bedaren en tot andere gedachten te brengen.

Het lijkt me zinnig het verhaal te onderbreken voor een klein exegetisch uitstapje. Het is duidelijk, dat veel homoseksuelen zich, overigens heel terecht, niet herkennen in het perverse en wellustige gedrag van de mannen van Sodom. Onlangs las ik nog van iemand die de mannen van Sodom omschreef als 'een stel hyena's die naar een stuk vlees verlangen'. Er moet zo langzamerhand maar eens een eind komen met de veroordeling van de homoseksuelen op grond van deze geschiedenis. Overigens dreigen bepaalde theologen uit angst voor het stigmatiseren van homoseksuelen, door te slaan naar de andere kant door te beweren, dat het in deze geschiedenis helemaal niet gaat over seksualiteit, maar over 'de schending van het gastrecht'. De mannen van Sodom, zo wordt beweerd, waren boos op Lot, omdat hij, zelf een vreemdeling, hen de mogelijkheid had ontnomen om uitvoerig kennis te kunnen maken met de nieuwe vreemdelingen. Deze uitleg wordt opgehangen aan de betekenis van het Hebreeuwse woord voor 'gemeenschap hebben met', nl. het woord 'yada'. Dat woord komt nl 943x in het OT voor in de betekenis van 'kennen' en slechts 10x in de betekenis van 'bekennen', d.w.z. geslachtsgemeenschap. Afgezien van het feit, dat o.m. Luther, Calvijn en Karl Barth en tevens de Joodse geschiedschrijvers Philo en Flavius Josephus unaniem van mening zijn, dat hier sprake is van perverse seksualiteit, kan de opvatting, dat de mannen van Sodom enkel kennis willen maken met de gasten van Lot door mij niet gedeeld worden, omdat uit het vervolg van het verhaal blijkt, dat Lot zijn dochters niet aanbiedt voor een kennismakingsgesprekje ('yada' wordt in vs 8 ook gebruikt), maar voor geslachtsgemeenschap.

We vervolgen nu de geschiedenis weer vanaf Ge 19:8. In dit vers treedt Lot op als een soort bemiddelaar. Twee engelen achter hem en een woedende menige voor hem. Lot probeert nu de mannen een oplossing hun seksuele lustgevoelens aan te bieden: zijn twee dochters. Nu moge het gastrecht nog zo hoog worden aangeslagen in het MO, persoonlijk begrijp ik niets van die handelswijze van Lot. Zelf hebben mijn vrouw en ik twee dochters en twee schoondochters en als het moest zouden we onze eigen leven voor hen willen opofferen. Ik ben het oneens met exegeet die opmerkte, dat we eigenlijk maar medelijden met Lot moeten hebben, want tenslotte, had hij behalve het verdriet om zijn dochters ook nog te maken met een finan-

ciële strop, omdat hij kennelijk de bruidschat al voor hen had betaald. Ik ben het eens met Prof. Dr. Aalders als hij schrijft: ‘We kunnen deze handelswijze van Lot niet begrijpen noch goedkeuren.’

En dan komt het wonder! Deze door het mensdom afgekeurde Lot, wordt in 2Pe 2:7 een ‘rechtvaardige’ genoemd. Zie, dat is genade!! Als ik dat lees, dan besef ik maar al te zeer, dat hoe diep we ook vallen, Gods hand, Gods genade nog dieper gaat.

‘Genade, zo oneindig groot.

Dat ik, die ’t niet verdien

het leven vond, want ik was dood

en blind, maar nu kan ’k zien.’

De Heer zegene U !

Br. Kees van der Bijl (kvdbijl@gmail.com)